

พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน เล่ม 2 (จีน-ไทย-อังกฤษ) (8)

ธวัช บูรณถาวรสม

หวั่ง เสี่ยวเทา

สุชาดา อโณทยานนท์

革脉 (gé mài): 浮而搏指, 中空外坚, 如按鼓皮的脉象。多见于亡血、失精、半产、漏下。

เก๋อมา่ย: ชีพจรหนังกลอง ลักษณะชีพจรลอยกระทบนิ้ว ด้านในกลวง ด้านนอกตึง เหมือนกดหนังกลอง พบในกรณีเสียเลือดมาก สูญเสียน้ำอสุจิมาก แท้งบุตรคลอดก่อนกำหนด และประจำเดือนมากะปริดกะปรอย
drum surface pulse: a pulse felt floating, tense, and hollow as striking the surface of a drum, mostly found in massive loss of blood or seminal fluid, abortion, premature labor, and metrorrhagia.

膈俞 (gé shū): 位于脊柱区, 第7胸椎棘突下, 后正中线旁开 1.5 寸。主治呕吐, 呃逆, 气喘, 吐血等病症。

เก๋อชู่: จุดฝังเข็มบริเวณหลัง อยู่ห่างจากขอบล่างปุ่มกระดูกสันหลังอกที่ 7 ตามแนวระนาบ 1.5 ชุน **ข้อบ่งใช้:** อาเจียน สะอึก หอบ อาเจียนเป็นเลือด

geshu (BL 17): an acupoint located on the back, 1.5 *cun* lateral to the lower border of the 7th thoracic spinous process. *Indications:* vomiting, hiccup, dyspnea, and hematemesis.

公孙 (gōng sūn): 足太阴经络穴。位于跖区, 第1跖骨底的前下缘赤白肉际处。主治胃脘痛, 腹

痛, 腹胀, 呕吐, 泄泻, 心烦等病症; 颌骨手术、腮腺区手术、颞颌关节手术针刺麻醉常用穴。
กงซุน: จุดลี้วของเส้นม้าม อยู่ด้านหน้าและใต้ต่อฐานกระดูก metatarsal ที่ 1 ตรงรอยต่อสรีวิ **ข้อบ่งใช้:** ปวดกระเพาะอาหาร ปวดท้อง แน่นท้อง อาเจียน ท้องเสีย หงุดหงิด ยังเป็นจุดฝังเข็มช่วยเสริมการระงับความรู้สึกที่ใช้บ่อยในการผ่าตัดกระดูก ต่อม้ำลายข้างหู และข้อต่อขากรรไกร

gongsun (SP 4): the *luo* point of the spleen meridian, located distal to the base of the 1st metatarsal bone on the dorso-ventral boundary. *Indications:* stomachache, abdominal pain, abdominal distention, vomiting, diarrhea, and irritability. It is commonly used in acupuncture anesthesia for jaw, parotid gland region, and temporomandibular joint surgery.

固冲安胎 (gù chōng ān tāi): 以补肾药与安胎药配合, 养护胎元, 治疗胎动不安, 滑胎流产等病症的方法。常用方剂如寿胎丸。

กู่ชองอันทาย: เสริมขงสงบครรภ์ การรักษาโดยใช้ยาบำรุงไตร่วมกับยาสงบครรภ์ เพื่อบำรุงครรภ์ **ข้อบ่งใช้:** ภาวะแท้งคุกคาม แท้งเป็นอาเจียน เจ็บครรภ์ก่อนกำหนด ตำรับยาที่ใช้บ่อยคือ *โช่วทายทวาน*

chong stabilizing calm fetus: a therapeutic method using combination of drugs to tonify kidney, nourish and reinforce fetal *qi* to calm down fetus. *indication:* threatened abortion, habitual abortion, and premature labor. One of the common formulas is *shoutai pill*.

固冲汤 (gù chōng tāng): 组成: 白术、黄芪、龙骨、牡蛎、山茱萸、白芍、海螵蛸、茜草、棕榈炭、五倍子。功用: 益气健脾, 固冲摄血。主治: 脾肾两虚, 冲脉不固之崩漏。

กู่ชงทาง: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยา *ป๋ายจู่ หวางฉี หลงกู่ หมู่ลี่ ซานจูหยวี ป๋ายสาว ห่ายเพียวเซียว เซียนฉ่าว จงหลิวท่าน และอู๋เป่ย์จื่อ* *สรรพคุณ:* เสริมชี่ บำรุงม้าม ผนึกพลังเส้นชงเพื่อเหนี่ยวรั้งเลือด *ข้อบ่งใช้:* ประจำเดือนมามากหรือกะปริดกะปรอยเหตุม้าม-ไตพร่องและเส้นชงไม่แข็งแรง

guchong decoction: a formula composed of *baizhu, huangqi, longgu, muli, shanzhuyu, baishao, haipiaoxiao, qiancao, zonglutan,* and *wubeizi*. *Actions:* replenishing *qi*, strengthening spleen and reinforcing the *chong* channel to control blood. *Indications:* menorrhagia or metrorrhagia due to spleen and kidney deficiency with weakness of the *chong* channel.

固经丸 (gù jīng wán): 组成: 黄柏、黄芩、椿皮、白芍、龟甲、香附。功用: 滋阴清热, 固经止血。主治: 阴虚血热之崩漏。

กู่จิงหวาน: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยา *หวางป้อ หวางฉิน ชุนผี ป๋ายสาว กุ่ยเจี๋ย และเซียงฟู* *สรรพคุณ:* บำรุง *ยิน* ดับร้อน และเหนี่ยวรั้งประจำเพื่อระงับเลือดออก *ข้อบ่งใช้:* ประจำเดือนมามากหรือกะปริดกะปรอยเหตุ *ยินพร่อง* เลือดมีความร้อน

gujing pill: a formula composed of *huangbo, huangqin, chunpi, baishao, guijia,* and *xiangfu*.

Actions: nourishing *yin*, clearing heat, and stabilizing menstruation to stop bleeding.

Indications: menorrhagia or metrorrhagia due to *yin* deficiency with hot blood.

骨蒸潮热 (gǔ zhēng cháo rè): 午后或夜间低热, 病人自觉热从骨内向外透发的表现, 又称阴虚发热, 多为阴虚火旺。

กู่เจิงฉาวเร่อ: ร้อนจากกระดูก รู้สึกเหมือนมีไอร้อนระอุ ออกจากกระดูกสู่ผิวหนังภายนอก มีไข้ต่ำ ๆ หลังเที่ยง วันหรือช่วงกลางคืน มักเกิดจาก *ยินพร่อง* ไฟลุกโชน; *ยิน* *ชวีฟาเร่อ* ก็เรียก

bone-steaming tidal fever: a feeling of heat emanating from the bones to the body surface with mild fever in the afternoon or at night, mostly caused by *yin* deficiency with vigorous fire; also called *yinxu fare*.

关冲 (guān chōng): 手少阳经井穴。位于手第4指末节尺侧, 指甲根角侧上方0.1寸。主治头痛, 目赤, 耳鸣, 耳聋, 咽喉肿痛, 舌强; 热病, 口渴, 唇干等病症。

กฺวานชง: จุดจิ่งของเส้น *ซานเจียว* อยู่ที่ปลายนิ้วนางด้าน ulnar ห่างจากมุมโคนเล็บ 0.1 ชุน *ข้อบ่งใช้:* ปวดศีรษะ ตาแดง หูมีเสียงดัง หูตึง หูหนวก เจ็บคอ ลิ้นแข็ง โรคที่มีไข้ กระจายน้ำ ริมฝีปากแห้ง

guan chong (TE 1): the *jing* point of the triple energizer meridian, located on the ulnar side of distal phalanx of the ring finger, 0.1 *cun* posterolateral to the corner of the nail. *Indications:* headache, redness of eye, tinnitus, hearing loss, sore throat, stiff tongue, febrile diseases, thirst, and dry lips.

关门 (guān mén): 位于上腹部, 脐中上3寸, 前正中 线旁开2寸。主治腹胀, 腹痛, 肠鸣, 泄泻, 水肿, 遗尿等病症。

กวางเหมิน: จุดฝังเข็มบริเวณท้อง อยู่เหนือสะดือ 3 ชู้น และห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 2 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* แน่นท้อง ปวดท้อง ท้องร้อง ท้องเสีย บวมหน้า ก้น ปัสสาวะไม่ได้ ปัสสาวะรดที่นอน

guanmen (ST 22): an acupoint located on the upper abdomen, 3 *cun* above the umbilicus and 2 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* abdominal distention, abdominal pain, borborygmus, diarrhea, edema, urinary incontinence, and enuresis.

冠心苏合丸 (guàn xīn sū hé wán): 组成：苏合香、冰片、乳香、檀香、青木香。功用：芳香开窍，行气活血，宽胸止痛。主治：心绞痛，胸闷憋气，属于痰浊气滞血瘀。

กวางซินซุเหอหวน: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาชูเหอเซียง บิงเพียน หูเซียง ถานเซียง และชิงมุเซียง *สรรพคุณ:* เปิดทวารด้วยยาหอมระเหย กระตุ้นการไหลเวียนของลมปราณและเลือด ทำให้ทรวงอกโล่งและระงับปวด *ข้อบ่งใช้:* ปวดเค้นหัวใจ แน่นหน้าอก หรือหายใจไม่ออก จากเสมหะอุดกั้น ลมปราณติดขัด และเลือดคั่ง

guanxinsuhe pill: a formula composed of *suhexiang*, *bingpian*, *ruxiang*, *tanxiang*, and *qingmuxiang*. *Actions:* opening orifice by aromatic drugs, promoting *qi* flow and blood circulation to relief chest tightness and pain. *Indication:* angina pectoris or tightness of chest due to retention of phlegm and stagnation of *qi* and blood.

关元 (guān yuán): 小肠之募穴。位于下腹部，脐中下 3 寸，前正中线上。主治疝气，少腹疼痛，小便癃闭或频数，遗精，阳痿；月经不调，痛经，闭经，崩漏，带下，子宫脱垂，恶露不尽；泄泻，虚劳等病症。

กวางหยวน: จุดฝังเข็มบริเวณท้องน้อยบน แนวกึ่งกลางลำตัว ได้สะดือ 3 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* ไล่เลื่อนปวดท้องน้อยด้านข้าง ปัสสาวะเป็นหยด ปัสสาวะลำบาก

ปัสสาวะบ่อย ผื่นเปียก เลื่อมสมรรถภาพทางเพศ รอบเดือนผิดปกติ ปวดประจำเดือน ประจำเดือนไม่มา ประจำเดือนมามาก ประจำเดือนมากะปริดกะปรอย ตกขาว มดลูกหย่อน น้ำคาวปลาไม่แห้ง ท้องเสีย ภาวะพร่องจากการใช้แรง

guanyuan (CV 4): the *mu* point of the small intestine, located on the anterior midline of the lower abdomen, 3 *cun* below the umbilicus. *Indications:* hernia, iliac pain, difficulty in urination, frequent urination, wet dream, impotence, irregular menstruation, dysmenorrhea, amenorrhea, menometrorrhagia, leukorrhea, prolapsed uterus, prolonged lochia, diarrhea, and consumptive exhaustion.

关元俞 (guān yuán shū): 位于脊柱区，第 5 腰椎棘突下，后正中线旁开 1.5 寸。主治腹胀，泄泻；腰骶痛，小便频数或不利，遗尿等病症。

กวางหยวนซุ: จุดฝังเข็มบริเวณหลัง อยู่ห่างจากขอบล่างของปุ่มกระดูกสันหลังเอวที่ 5 ตามแนวระนาบ 1.5 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* ท้องอืด ท้องเสีย ปวดหลังส่วนล่าง ปวดกระเบนเหน็บ ปัสสาวะบ่อย ปัสสาวะขัด ก้นปัสสาวะไม่ได้ ปัสสาวะรดที่นอน

guanyuanshu (BL 26): an acupoint located on the back, 1.5 *cun* lateral to the lower border of the 5th lumbar spinous process. *Indications:* abdominal distention, diarrhea, lumbosacral pain, frequent urination, dysuria, urinary incontinence, and enuresis.

光明 (guāng míng): 足少阳经络穴。位于小腿外侧，外踝尖上 5 寸，腓骨前缘。主治目痛，夜盲，近视，目翳；下肢痿痹等病症。

กวางหมิง: จุดฝังเข็มบริเวณหน้าตา ด้านนอก เหนือยอดตาตุ่ม 5 ชู้น ตรงขอบหน้าของกระดูกน่อง *ข้อบ่งใช้:* ปวดตา ตาบอดกลางคืน สายตาสั้น ต้อเนื้อ

ต่อกระจก ขาลีบ ขาอ่อนแรง

guangming (GB 37): the *luo* point of the gallbladder meridian, located on the lateral side of the leg, 5 *cun* above the tip of the lateral malleolus on the anterior border of the fibula. *Indications* sore eye, night blindness, myopia; pterygium, cataract, and hypotrophy or flaccid paralysis of lower limb.

归来 (guī lái): 位于下腹部，脐中下 4 寸，前正中线旁开 2 寸。主治阴疝、少腹疼痛，妇人阴冷、肿痛，月经不调等病症。

กุยหลาย: จุดฝังเข็มบริเวณท้องน้อย อยู่ใต้สะดือ 4 ชู้น และห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัว ตามแนวระนาบ 2 ชู้น **ข้อบ่งใช้:** ไล่เลือด ปวดท้องน้อยด้านข้าง สตรีเลือดมสมรรถภาพทางเพศ ปวดบวมอวัยวะเพศสตรีรอบเดือน ผิดปกติ

guilai (ST 29): an acupoint located on the lower abdomen, 4 *cun* below the umbilicus and 2 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* hernia, iliac pain, frigidity, pain and swelling of female genitalia, and irregular menstruation.

龟鹿二仙胶 (guī lù èr xiān jiāo): 组成: 鹿角、龟板、人参、枸杞子。功用: 滋阴填精, 益气壮阳。主治: 真元虚损, 精血不足, 全身瘦削, 阳痿遗精, 两目昏花, 腰膝酸软, 久不孕育。

กุยลู่เอ๋อร์เซียนเจียว: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาลูกเจียว กุยปาน เทรินเซ็น และโก้วฉีจื่อ *สรรพคุณ:* บำรุง Yin เติมจิง เสริมชีเพิ่มพลังหยาง **ข้อบ่งใช้:** หยวนชีพร่องจิงและเลือดไม่เพียงพอ มีอาการชubbพอม เลือดมสมรรถภาพทางเพศ ผันเป็ยก ตาลาย เมื่อยเอวเข้าอ่อน และมีบุตรยาก

guiluerxianjiao decoction: a formula composed of *lujiao*, *guiban*, *renshen*, and *gouqizi*. *Actions:* nourishing *yin*, replenishing essence and *qi* to tonify yang. *Indications:* *yuanqi* deficiency and essence-

blood insufficiency, manifested as emaciation, impotence, wet dream, blurred vision, soreness of the low back and weakness of the knees, and infertility.

归脾汤 (guī pí tāng): 组成: 白术、茯神、黄芪、龙眼肉、酸枣仁、人参、木香、甘草、当归、远志、生姜、大枣。功用: 补益气血, 健脾养心。主治: 心脾两虚证。

กุยผีทาง: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาลูกเจียว ผู้เสินหวางฉี หลงเหยียนโ้ว ซวนจ่าวเทริน เทรินเซ็น มู่เซียง กานฉ่าว ตางกุย หย่วนจื่อ เซิงเจียง และต้าจ่าว *สรรพคุณ:* เสริมชี บำรุงเลือด บำรุงม้าม และบำรุงหัวใจ **ข้อบ่งใช้:** ม้ามและหัวใจพร่อง

guipi decoction: a formula composed of *baizhu*, *fushen*, *huangqi*, *longyanrou*, *suanzaoren*, *renshen*, *muxiang*, *gancao*, *danggui*, *yuanzhi*, *shengjiang*, and *dazao*. *Actions:* replenishing *qi*, nourishing blood, strengthening spleen, and nourishing heart. *Indication:* heart and spleen deficiency.

桂枝茯苓丸 (guì zhī fú líng wán): 组成: 桂枝、茯苓、丹皮、桃仁、芍药。功用: 活血化瘀, 缓消癥块。主治: 瘀阻胞宫, 腹痛拒按, 或漏下不止, 血色紫黑晦暗, 或妊娠胎动不安。

กุ้ยจื่อฝูหลิงหวาน: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาลูกเจียว ผู้หลิง ตานผี ถาวเทริน และสาวย่าว *สรรพคุณ:* กระตุ้นการไหลเวียนเลือดและสลายเลือดคั่ง ช่วยสลายก้อน **ข้อบ่งใช้:** เลือดคั่งในมดลูก มีอาการปวดท้องน้อยซึ่งปฏิเสธการกด เลือดสีคล้ำออกกะปริดกะปรอยจากมดลูก ครรภ์ไม่สงบ

guizhifuling pill: a formula composed of *guizhi*, *fuling*, *danpi*, *taoren*, and *shaoyao* *Actions:* activating blood circulation and eliminating blood stasis to resolve aggregation. *Indications:* blood stasis in uterus, manifested as pelvic pain aggravated by pressing, irregular uterine bleeding in dark purplish

color, and hyperactivity of the fetus.

桂枝加芍药汤 (guì zhī jiā sháo yào tāng): 组成: 桂枝、芍药、炙甘草、大枣、生姜。功用: 调和气血, 缓急止痛。主治: 太阳病误下, 邪陷太阴, 腹满时痛。

ก้วยจื่อเจี๋ยสาวย่าวาง: ชื่อตำรับยาในตำราชางฮานลุ่น ประกอบด้วยตัวยาก้วยจื่อ สาวย่าว จื่อกานฉ่าว ต้าจ่าว และเซิงเจี๋ยง สรรพคุณ: ปรับสมดุลลมปราณที่ละเอียดเพื่อระงับอาการปวดเกร็งท้อง **ข้อบ่งใช้:** โรคถ่ายเหลว ให้การรักษาผิดโดยใช้วิธีระบาย ทำให้ปัจจัยก่อโรค ลุกลามเข้าสู่เส้นท่ายิน มีอาการปวดแน่นท้องเป็นพัก ๆ
guizhijiaoshao decoction: a formula composed of *guizhi*, *shaoyao*, *zhigancao*, *dazao*, and *shengjiang*. Actions: regulating *qi* and blood to relief spasmodic pain. Indications: *Taiyang* meridian disease misused with purgation therapy resulting in transmission of evil *qi* into the *taiyin* meridian, manifested as intermittent abdominal pain and distention.

桂枝人参汤 (guì zhī rén shēn tāng): 组成: 桂枝、炙甘草、白术、人参、干姜。功用: 温里解表, 益气健脾。主治: 太阳病, 外证未除而数下之, 遂邪热下利, 利下不止, 心下痞, 表里不解。

ก้วยจื่อเหรินเชินทาง: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาก้วยจื่อ จื่อกานฉ่าว ป้ายจู้ เหวินเชิน และกานเจี๋ยง สรรพคุณ: อุณหภูมิในขจัดภาวะโรคภายนอก เสริมชีและบำรุงม้าม **ข้อบ่งใช้:** โรคถ่ายเหลวไม่ทันหายแล้วรักษา โดยวิธีการขับถ่ายหลายครั้ง ทำให้ปัจจัยก่อโรคชนิดร้อน ลุกลามเข้าสู่ภายใน มีอาการถ่ายไม่หยุด จุกแน่นใต้ลิ้น ปี่ เกิดทั้งภาวะโรคภายนอกและภายใน

guizhirenshen decoction: a formula composed of *guizhi*, *zhigancao*, *baizhu*, *renshen*, and *ganjiang*. Actions: warming interior, expelling exterior disease-condition, replenishing *qi*, and strengthening

spleen. Indications: an unrecovered *taiyang* disease-condition treated by many purgation therapies leading to pathogenic heat transmitting into the interior, manifested as prolonged diarrhea, epigastric fullness, and co-existing of exterior and interior disease-condition.

桂枝汤 (guì zhī tāng): 组成: 桂枝、芍药、甘草、生姜、大枣。功用: 解肌发表, 调和营卫。主治: 外感风寒表虚证。

ก้วยจื่อทาง: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาก้วยจื่อ สาวย่าว กานฉ่าว เซิงเจี๋ยง และต้าจ่าว สรรพคุณ: เปิดรูขุมขน ขจัดภาวะโรคภายนอก และปรับสมดุลหยิง-เว่ย **ข้อบ่งใช้:** ภาวะโรคพร่องภายนอกกระทบลม-เย็น

guizhi decoction: a formula composed of *guizhi*, *shaoyao*, *gancao*, *shengjiang*, and *dazao*. Actions: inducing opening of sweat pores to release exterior disease-condition and harmonizing nutrient-defensive *qi*. Indication: wind-cold exterior deficiency disease-condition.

H

汗法 (hàn fǎ): 治疗八法之一, 通过开泄腠理、调畅营卫、开宣肺气, 以解除表邪。

ฮ่านฝ่า: การขับเหงื่อ หนึ่งในวิธีการรักษาแปด ใช้ขจัดปัจจัยก่อโรคที่ภายนอกออกทางเหงื่อด้วยการเปิดรูขุมขน ปรับสมดุลหยิง-เว่ย และกระจายที่ปอด

diaphoretic therapy: one of the eight therapeutic methods for eliminating exogenous evil *qi* by opening sweat pores to induce sweating, regulating nutrient-defensive *qi*, and dispersing lung *qi*.

寒格 (hán gé): 指在上热邪为在下的寒邪所格, 致饮食入口即吐的病变。

ฮานเก้อ: เย็นผลักร้อน ปัจจัยก่อโรคชนิดร้อนส่วนบน ถูกปัจจัยก่อโรคชนิดเย็นส่วนล่างดันขึ้น ทำให้อาเจียน

ทันทีหลังกินอาหาร

cold pushing up heat: sudden vomiting following food intake, caused by pathogenic cold in the lower part pushing pathogenic heat in the upper part of the body upwards.

寒水射肺 (hán shuǐ shè fèi): 肾阳虚水液内停影响于肺功能。

หานสูยเซอเฟย: น้ำเย็นรุกปอด หยางไตพร่องเกิดของเหลวคั่งค้างภายในจนกระทบต่อหน้าที่ของปอด

cold water invading lung: kidney yang deficiency resulting in fluid retention and affecting the lung functions.

寒泻病 (hán xiè bìng): 寒邪客于肠胃所致的泄泻。症见肠鸣腹痛，便下如清水，或如鸭粪，或完谷不化，或便下色青黑，四肢冷，口不渴，苔白，脉沉迟等。

หานเซี่ยบิ่ง: ท้องเสียจากความเย็น ท้องเสียเนื่องจากปัจจัยก่อโรคชนิดเย็นรุกรานกระเพาะอาหารและลำไส้มีอาการท้องร้อง ปวดท้อง ถ่ายเป็นน้ำหรือเหมือนขี้เป็ด มีกากอาหารไม่ย่อยปน หรืออุจจาระสีดำ แขนขาเย็น ไม่กระหายน้ำ ฝ่าลิ้นขาว และชีพจรจม-ช้า

cold diarrhea: diarrhea caused by pathogenic cold invading the stomach and intestines, manifested as borborygmus, abdominal pain, watery diarrhea or defecate duck-stool like stool with undigested food, or black color stool, cold limbs, no thirsty sensation with white tongue coating, and a deep-slow pulse.

颌厌 (hàn yàn): 位于颞部，从头维 (ST 8) 至曲鬓 (GB 7) 的弧形连线 (其弧度与鬓发弧度相应) 上 1/4 与下 3/4 交点处。主治偏头痛，目外眦痛，眩晕，耳鸣等病症。

ฮ่านเยี่ยน: จุดฝังเข็มบริเวณขมับ ตรงรอยต่อระหว่าง 1/4 ส่วนบนกับ 3/4 ส่วนล่างของเส้นโค้งที่เชื่อมระหว่าง

โถงเหวย (ST 8) กับชิวบี๋น (GB 7) ขอบ่งใช้: ไมเกรน ปวดทางตา เวียนศีรษะ หูมีเสียงดัง

hanyan (GB 4): an acupoint located on the temporal region, at the point between upper 1/4 and lower 3/4 of the arc connecting *touwei* (ST 8) and *qubin* (GB 7). Indications: migraine, pain of lateral canthus, dizziness, and tinnitus.

寒饮停胃证 (hán yǐn tíng wèi zhèng): 寒饮停积于胃，胃失和降。表现为脘腹胀胀、胃中有振水声、呕吐清水等为主的证候。

หานหยิ่นตึงเว่ยเจิ้ง: ภาวะโรคน้ำเย็นตกค้างกระเพาะอาหาร น้ำเสียชนิดเย็นตกค้างสะสมที่กระเพาะอาหาร ทำให้ลมปราณกระเพาะอาหารสูญเสียหน้าที่ในการเคลื่อนไหว มีอาการอืดแน่นท้อง มีเสียงน้ำกระเพื่อมในกระเพาะอาหาร และอาเจียนเป็นน้ำใส

cold fluid accumulating in stomach disease-condition: a disease-condition caused by cold-waste fluid accumulating in the stomach leading to stomach *qi* failing to descend, manifested as abdominal distention, borborygmus, and vomiting of clear fluid.

寒证化热 (hán zhèng huà rè): 患者先出现寒证，后出现热证，热证出现后，寒证随之消失。

หานเจิ้งฮว่าเร่อ: ภาวะโรคเย็นแปรเป็นร้อน ผู้ป่วยเป็นภาวะโรคเย็นอยู่ก่อนแล้วแปรเปลี่ยนเป็นภาวะโรคร้อน หลังจากนั้นภาวะโรคเย็นหายไป

transformation of cold to heat disease-condition: a cold disease-condition occurs first and then transforms to heat disease-condition, followed by disappearance of the former one.

蒿芩清胆汤 (hāo qín qīng dǎn tāng): 组成：青蒿、淡竹茹、半夏、茯苓、黄芩、枳壳、陈皮、碧玉散 (滑石、甘草、青黛)。功用：清胆利湿，和胃化

痰。主治：少阳热盛，痰湿内阻。

ชาวจินซิงตันทาง: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาซึ่งสาว ต้านจุฬารู ป่านเซีย ผูลิง หวางฉิน จื่อเซี่ยว เฉินผี่ ร่วมกับตำรับปี้ยวีसानซึ่งประกอบด้วยตัวยาหว่าสือ กานฉ่าว และซิงตัย สรรพคุณ: ดับร้อนในถุงน้ำดี ระบายความชื้นทางปัสสาวะ และปรับสมดุลกระเพาะอาหาร ช่วยสลายเสมหะ **ข้อบ่งใช้:** ภาวะโรคซำหวางร้อนจัด มีเสมหะความชื้นอุดกั้นภายใน

haoqingqingdan decoction: a formula composed of *qinghao*, *danzhuru*, *banxia*, *fuling*, *huangqin*, *zhiqiao*, *chenpi* and *biyusan* formula which consists of *huashi*, *gancao* and *qingdai*. **Actions:** clearing gallbladder heat, eliminating damp via diuresis, and harmonizing stomach to dissolve phlegm. **Indications:** profound heat in *shaoyang* disease-condition with phlegm-damp obstruction.

和法 (hé fǎ): 治疗八法之一, 通过和解或调和作用, 解除半表半里之邪, 及脏腑、阴阳、表里失和。

เหอฝ่า: การปรับประสาน หนึ่งในวิธีรักษาแปด ใช้จัดปัจจัยก่อโรคประเภทกึ่งนอกกึ่งใน และรักษาการเสียสมดุลของอวัยวะภายใน ยิน-หยาง และนอก-ใน ด้วยการประสานและปรับสมดุล

harmonizing therapy: one of the eight therapeutic methods for expelling evil *qi* in a half-exterior-half-interior and treating disharmony of *zang-fu* organs, *yin-yang*, and exterior-interior by regulating and harmonizing functions.

合谷 (hé gǔ): 手阳明经原穴。手背第 2 掌骨桡侧的中点处。主治齿痛、头痛、目赤肿痛、鼻衄、耳聋、咽喉肿痛、闭经、滞产、中风、面瘫、癫狂、感冒等病症; 多种五官及颈部手术针刺麻醉常用穴。

เหอกู่: จุดหยวนของเส้นลำไส้ใหญ่ อยู่บริเวณหลังมือตรงตำแหน่งกึ่งกลางของกระดูกฝ่ามือที่ 2 ด้าน radial

ข้อบ่งใช้: ปวดฟัน ปวดศีรษะ ตาอักเสบ เลือดกำเดาไหล หูตึง หูหนวก เจ็บคอ ประจำเดือนไม่มา ภาวะคลอดยาก โรคหลอดเลือดสมอง อัมพาตใบหน้า โรคจิตซึมเศร้า คลุ้มคลั่ง ใช้หวัด ยังเป็นจุดฝังเข็มช่วยเสริมการระงับความรู้สึกที่ใช้บ่อยในการผ่าตัดโรคตา หู คอ จมูก และปาก

hegu (LI 4): the *yuan* point of the large intestine meridian, located on dorsal hand, at the midpoint of the radial side of the 2nd metacarpal bone. **Indications:** toothache, headache, inflammation of eye, epistaxis, hearing loss, sore throat, amenorrhea, prolonged labor, stroke, facial paralysis, depressive psychosis, mania, and common cold. It is commonly used in acupuncture anesthesia for eye, ear, nose, throat, and neck operations.

呵欠 (hē qiàn): 困倦时情不自禁地张口吸气的表现; 若频频不止, 多为阳虚。

เซอเซี่ยน: หาว การอ้าปากหายใจเข้ายาวๆ โดยควบคุมไม่ได้ในภาวะที่ร่างกายอ่อนเพลีย หากหาวบ่อยๆ ไม่หยุด มักเกิดจากหยางพร่อง

yawning: an involuntary inspiration through widely opening of the mouth while fatigue, in case of frequent yawning, it is mostly caused by *yang* deficiency.

合邪 (hé xié): ① 内外邪气相合致病。; ② 两种或两种以上的邪气结合侵犯人体, 如风寒湿, 湿温, 燥热等。

เหอเสี่ย: ปัจจัยก่อโรคร่วม ① ปัจจัยก่อโรคภายนอกและภายในร่วมกันก่อโรค; ② ปัจจัยก่อโรคตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปร่วมกันรุกรานร่างกาย เช่น ลม-เย็น-ชื้น พิษร้อน-ชื้น ร้อน-แห้ง เป็นต้น

combination of evil qi: ① combination of exogenous and endogenous evil *qi* causing diseases. ② two or more evil *qi* attacking the body simultaneously i.e.

wind-cold-damp, toxic heat with damp, dry-heat, etc.

合阳 (hé yáng): 位于小腿后区, 腓横纹下 2 寸, 腓肠肌内、外侧头之间。主治腰背痛, 下肢痿痹, 疝气, 崩漏等病症。

เหอหยาง: จุดฝังเข็มบริเวณน่อง ใต้รอยพับเข่า 2 ชู่น อยู่ระหว่างส่วนหัวทั้งสองของกล้ามเนื้อน่อง *ข้อบ่งใช้:* ปวดหลังส่วนล่าง ชาลิบ ขาอ่อนแรง ไล่เลือด ประจำเดือนมามาก ประจำเดือนมากะปริดกะปรอย

heyang (BL 55): an acupoint located on the calf, 2 *cun* below the popliteal transverse crease, between the medial and lateral heads of the gastrocnemius muscle. *Indications:* low back pain, hypotrophy or flaccid paralysis of lower limb, hernia, metrorrhagia, and menorrhagia.

黑便 (hēi biàn): 又称“柏油便”。指大便稀溏, 色黑状如柏油。多为胃络损伤, 瘀血停滞。

เฮยเปี่ยน: อุจจาระดำ อุจจาระเหลวสีดำเหมือนยางมะตอย เกิดจากหลอดเลือดกระเพาะอาหารถูกทำลาย มีเลือดคั่ง ตกค้างภายใน; *ป่วยหยิวเปี่ยน* ก็เรียก

black stool: loose black tarry stool, mostly caused by injury of the stomach vessels resulting in blood stasis in the stomach; also called *baiyoubian*.

黑带 (hēi dài): 妇女阴道常流出黑豆汁样液体, 质稠或稀, 或腥臭气。多因热盛熏蒸, 伤及任带两脉, 或肾水亏虚所致。

เฮยไต: ตกขาวสีดำ ตกขาวลักษณะเหมือนน้ำถั่วดำไหลออกจากช่องคลอด อาจข้นขึ้น หรือจาง อาจมีกลิ่นเหม็นคาว มักเกิดจากไอบุความร้อนสูงทำอันตรายต่อเส้นเริน และเส้นไต หรือน้ำใต้พร่อง

blackish leukorrhea: sticky or loose black bean juice-like vaginal discharge, sometime with foul smell, mostly caused by excessive heat steaming and fumigating the *conception* and *dai* channels or by kidney-water deficiency.

横骨 (héng gǔ): 位于下腹部, 脐中下 5 寸, 前正中线旁开 0.5 寸。主治疝气, 少腹胀痛; 小便不利, 遗尿, 遗精, 阳痿等病症。

เหิงกุ: จุดฝังเข็มบริเวณท้องน้อย อยู่ใต้สะดือ 5 ชู่น และห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 0.5 ชู่น *ข้อบ่งใช้:* ไล่เลือด ปวดแน่นท้องน้อยด้านข้าง ปัสสาวะขัด กลั้นปัสสาวะไม่ได้ ปัสสาวะรดที่นอน ผื่นเปื่อย เลื่อมสมรรถภาพทางเพศ

henggu (KI 11): an acupoint located on the lower abdomen, 5 *cun* below the umbilicus and 0.5 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* hernia, distending pain of iliac region, dysuria, urinary incontinence, enuresis, wet dream, and impotence.

红星舌 (hóng xīng shé): 舌乳头突起于舌面的红色或紫红色星点, 大者为星, 小者为点, 多为脏腑热极或血分热盛。

หงซิงเสอ: ตุ่มลิ้นนูนแดง ตุ่มลิ้นนูนสีแดงหรือม่วง กระจายอยู่บนผิวลิ้น ตุ่มใหญ่เรียก ซิง จุดเล็กเรียก เตี้ยน มักเกิดจากความร้อนจัดสะสมในอวัยวะภายในหรือโรคใช้พิษร้อนในระดับเลือด

red papule tongue: red or purplish red spots or papules on the surface of the tongue. The papule is named *xing*, the spot is named *dian*, mostly caused by excessive heat in *zangfu*-organ or toxic heat at blood level.

喉痹 (hóu bì): 以咽部红肿疼痛, 或微红咽痒不适等为主要症状。分为风热喉痹、虚火喉痹。

โหวบี้: เจ็บคอหอย คอหอยมีอาการปวดบวมแดงหรือคันร่วมกับคอแดงเล็กน้อย แบ่งเป็น เจ็บคอเหตุลมร้อนและเจ็บคอเหตุไฟพร่อง

pharyngodynia: a disease of pharynx manifested as redness, swelling, and pain or mild redness with itching in the throat, it is divided into wind-heat pharyngodynia and deficiency fire pharyngodynia.